

Nâng cao - tham khảo

BỆNH ĐẠI: BỆNH CŨ VÀ NHỮNG THÁCH THỨC MỚI

Nguyễn Văn Dũng

Chi cục Chăn nuôi và Thú y Tp. Hồ Chí Minh

Bệnh đại là một truyền nhiễm chung quan trọng nhất giữa người và động vật có vú, do bị nhiễm các virus trong chi *Lyssavirus* (bao gồm rabies virus và các lyssavirus khác), thuộc họ *Rhadoviridae*. Những virus này gây ra một dạng bệnh viêm não tiến triển cấp trên người và một số loài động vật có vú. Một khi con người hoặc động vật mắc bệnh đại có biểu hiện các triệu chứng lâm sàng thì tỷ lệ tử vong gần như chắc chắn 100%. Mặc dù, bệnh đại đã được phát hiện trên người cũng như trên chó hơn 2000 năm về trước và được xem là một bệnh cũ được ghi nhận sớm nhất trong lịch sử nhân loại, nhưng cho đến thời điểm hiện tại, bệnh này vẫn còn xảy ra ở nhiều nước trên thế giới và gây nên những trường hợp tử vong đáng tiếc trên người.

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO), hiện nay bệnh đại vẫn xảy ra trên 150 nước và vùng lãnh thổ. Hàng năm số người tử vong do bệnh đại ước tính khoảng 55.000-100.000 người, tập trung chủ yếu ở các nước châu Á và châu Phi. Ở các nước đang phát triển, chó là nguồn chủ yếu lây nhiễm bệnh đại sang người, trong khi đó ở một số nước tiên tiến Âu-Mỹ, thì nguồn lây truyền bệnh đại sang người lại từ các loài động vật hoang dã (dơi, cáo, chồn...). Có khoảng 40% số người bị chó nghi đại cắn là trẻ em dưới 15 tuổi. Làm sạch vết cắn và tạo miễn dịch ngay sau khi bị chó hoặc động vật khác cắn là những biện pháp quan trọng hàng đầu nhằm ngăn chặn sự phát triển của bệnh đại. Mỗi năm trên toàn thế giới có tới 15 triệu người phải đi tiêm chủng phòng chống bệnh đại sau khi bị chó và các loài động vật khác cắn.

Ở Việt Nam, số lượng người tử vong do bệnh đại vẫn rất đáng báo động, đặc biệt là ở các khu vực nông thôn, miền núi phía Bắc. Gần đây nhất, một bác sỹ thú y làm việc tại một phòng mạch ở Hà Nội đã chết vì bệnh đại, do bị chó cắn trong quá trình khám và điều trị bệnh cho con chó này. Do đó, bệnh đại hiện nay vẫn được xem là một trong những bệnh cần được ưu tiên kiểm soát, khống chế và loại trừ.

Để đóng góp một phần nhỏ vào công tác phòng chống bệnh đại ở Việt Nam ngày càng có hiệu quả hơn, một số thông tin cập nhật mới về bệnh đại xin được trình bày tóm lược để các bác sỹ thú y thuận tiện tham khảo.